

_____ *hokimligi*
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ *maktabgacha va*
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
__-umumiy o'rta ta'lim maktabi
biologiya fani o'qituvchisi

_____ *ning*
20__-20__-o'quv yili 6-7-8-sinf
iqtidorli o'quvchilar uchun

TO'GARAK
HUJJATLARI

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

№	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

ISH REJASI

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Suyuqliklar			
2.	Bug‘lanish, qaynash va kondensatsiya			
3.	Hayvonot dunyosi			
4.	Odamning ovqat hazm qilish sistemasi			
5.	Tirik organizmlarning ayirishi			
6.	Iqlim o‘zgarishining Yer tabiatiga ta’sir			
7.	Oy - Yeming tabiiy yo‘ldoshi			
8.	Havo harorati			
9.	Oddiy mexanizmlar			
10.	Bosim tirik organizmlar hayotida			
11.	Tirik organizmlarning xilma-xilligi			
12.	Umurtqasiz hayvonlarning xilmaxilligi			
13.	Qushlar va sutemizuvchilar			
14.	Hujayra – tirik organizmlarning tuzilish birligi			
15.	Novda			
16.	Laboratoriya mashg‘uloti. o‘simliklarning nafas olishini o‘rganish			
17.	Umurtqalilarning qon aylanish sistemasi			
18.	Tirik organizmlarning harakatlanishi			
19.	Tufelka infuzoriyasining harakatlanishini kuzatish			
20.	Organizmlarning ko‘payishi			
21.	O‘simliklarning individual rivojlanishi			
22.	Tirik organizmlarning tashqi muhitga moslanishini o‘rganish			
23.	Tayanch-harakatlanish sistemasining tuzilishi, funksiyasi va ahamiyati.			
24.	Muskullarning rivojlanishi, odam qad-qomatining shakllanishi.			
25.	Qonning qon tomirlari bo‘ylab oqishi.			
26.	Moddalar va energiya almashinuvining ahamiyati.			
27.	Siydik ajratish organlarining tuzilishi.			
28.	Organizmda energiya sarfi.			
29.	Nerv sistemasi kasalliklari va ularning oldini olish.			
30.	Shartli reflekslarning hosil ho‘lishi va tormozlanishi.			
31.	Nerv faoliyati tiplari, nerv sistemasi gigiyenasi.			
32.	Ko‘rish analizatorlari.			
33.	Muvozanat saqlash, muskul sezish va tuyg‘u organlari tuzilishi.			
34.	Bolaning o‘sishi va rivojlanishi.			

Sana: “ ” _____ 20 __-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Suyuqliklar

Maqsadlar:

Ta’limiy: O‘quvchilarni yangi mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish tabiiy fanlar haqida ma’lumot berish, tabiiy fanlarga bo‘lgan qiziqishini oshirish

b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;

d) rivojlantiruvchi: O‘quvchilarni mustaqil fikrlashga o‘rgatish, nutq madaniyatini o‘stirish, o‘z-o‘zini boshqarishga yo‘naltirish, hozirjavoblik, topqirlik xususiyatlarini rivojlantirish

Mashg‘ulot turi: Ta’lim beruvchi, interfaol.

Mashg‘ulot o‘tish metodi: Aqliy hujum, aralash, interfaol.

Mashg‘ulot jihozi: Mavzuga oid ko‘rgazmalar, jadvallar, tarqatma materiallar,

Texnik jihozlar: Kompyuter, multimedia, slaydlar, magnitofon.

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashg‘ulotlik, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: O‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, mashg‘ulot oxirida e‘lon qilinadi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlamaqilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Tanishuv jarayoni: O‘quvchilar bilan yozgi ta’til haqida suhbat o‘tkaziladi va mashg‘ulotga tayyorgarlik ko‘riladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Yer yuzasining katta qismini suyuqliklar egallagan. Hozirgi kunda sayyoramiz olimlari

suyuq suvga ega bo‘lgan boshqa sayyoralarni qidirmoqdalar. Ammo sayyoralar biz bilgan

suvga ega bo‘lishlari uchun ularda yetarlicha aniq shart-sharoitlar mavjud bo‘lishi kerak.

Suyuqlik biror idishga quyilsa, o‘sha idish shaklini egallaydi. Suyuqlik o‘z xususiy hajmiga ega. Shuning uchun suyuqlikni siqish qiyin. Suyuqliklar bir-biriga yaqin joylashgan juda kichik zarralardan iborat, lekin ular qattiq moddalar kabi zich emas. Moddaning zarralari qattiq jismga qaraganda ko‘proq harakatlanadi.

Suyuqliklarning xususiyatlari:

1) suyuqliklarning og‘irligini aniqlash uchun ularni tortish mumkin;

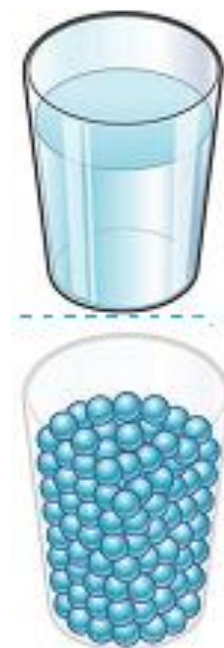
2) moddaning shakli sifatida suyuqliklar ham qattiq moddalar kabi bo‘shliqni egallaydi;

3) suyuqliklar qattiq shaklga ega emas, lekin ular hajmga ega;

4) suyuqliklar idishga solinganda shu idish shaklini oladi va o‘z hajmini o‘zgartirmaydi.

Suyuqliklarning turlari

Suv butun dunyo okeanlarida mavjud bo‘lgan suyuqlikdir. Ammo u tabiatda qattiq modda holatida ham uchraydi. Masalan, sovuq kundagi qor yoki Shimoliy qutbdagi doimiy muz kabi

Bizning tanamiz juda ko'p qattiq moddalardan iborat, ammo ichimizdagi asosiy suyuqliklardan biri qondir. Har bir odamda o'rtacha taxminan 5 litr qon mavjud.

Asal – shirin va siropli, asalarilar tomonidan ularning uyalari ichida to'planadigan suyuqlik. Barcha suyuqliklar suvdan iboratmi?

Barcha suyuqliklarning tarkibini suv tashkil qilavermaydi. Masalan, neft va simob tarkibida suv yo'q, lekin ular suyuqliklardir. Sirtini namlash uchun suyuqlik suv bo'lishi shart emas. Masalan, qog'oz qopdagi yog'li

qovurilgan ovqat qog'ozni namlaydi.

Qum va kukun suyuqliklarmi?

Qum va kukunlar idishning shaklini oladi, lekin ular suyuqlik emas. Masalan, qopchalarga qum va kukunni solsangiz, ular qop shaklini oladi. Agar ularni qopdan to'kib tashlasangiz, suyuqlik kabi oqadi. Lekin har bir qum va kukun zarrasi – qattiq modda.

Loy va mayonez suyuqliklarmi?

Ba'zi moddalarni suyuq yoki qattiq moddalar sifatida tasniflash mumkin. Ularda moddaning ikkala holat-xususiyatlari ham aks etadi. Masalan, loy va mayonez – suyuqliklar, lekin qattiq modda namunasi ham bo'lishi mumkin

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. Suv, sut va yog' – hammasi suyuqlik. Yana qanday suyuqliklar nomlarini keltira olasiz?

2. Yoqib qo'yilgan sham suyuq holatga o'tadi va ma'lum vaqtdan so'ng qotadi. Buni nima bilan izohlay olasiz?

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. Mashg'ulotni yakunlash.: Mashg'ulotda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifa: Savollarga javob yozish

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Bug‘lanish, qaynash va kondensatsiya

Maqsadlar:

Ta‘limiy: O‘quvchilarni yangi mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish tabiiy fanlar haqida ma‘lumot berish, tabiiy fanlarga bo‘lgan qiziqishini oshirish

b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;

d) rivojlantiruvchi: O‘quvchilarni mustaqil fikrlashga o‘rgatish, nutq madaniyatini o‘stirish, o‘z-o‘zini boshqarishga yo‘naltirish, hozirjavoblik, topqirlik xususiyatlarini rivojlantirish

Mashg‘ulot turi: Ta‘lim beruvchi, interfaol.

Mashg‘ulot o‘tish metodi: Aqliy hujum, aralash, interfaol.

Mashg‘ulot jihozi: Mavzuga oid ko‘rgazmallar, jadvallar, tarqatma materiallar,

Texnik jihozlar: Kompyuter, multimedia, slyaydlar, magnitofon.

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashg‘ulotlik, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: O‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, mashg‘ulot oxirida e‘lon qilinadi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlamaqilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Tanishuv jarayoni: O‘quvchilar bilan yozgi ta‘til haqida suhbat o‘tkaziladi va mashg‘ulotga tayyorgarlik ko‘riladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Suvning qaynash jarayonini kuzatganmisiz?

Suv qizdirilganda, ma‘lum bir vaqtdan so‘ng suyuqlik ichida pufakchalar hosil bo‘ladi. Agar idishdagi suvni qizdirish davom ettirilsa, suv bug‘lanib yuqoriga ko‘tarila boshlaydi. Bu jarayonga qaynash deyiladi.

Nima uchun shifokorlar qaynatilgan suvni ichishni tavsiya etadi?

Chunki qaynatilmagan suvda kasallik qo‘zg‘atuvchi mikroblar ko‘p bo‘ladi. Suv

qaynatilganda mikroblar nobud bo‘ladi va kasallik tarqalishiga yo‘l qo‘yilmaydi. Suv 100°C qaynaydi. Qaynoq suvdan foydalanishda ehtiyot bo‘lish kerak, chunki qaynoq suv tanani

kuydiradi. Suyuqliklar bug‘lanadi va kondensatsiyalanadi.

Suyuqliklar tashqaridan issiqlik olishi natijasida gaz holatiga o‘tadi.

Bug‘lanish – suyuqlikning gazga aylanish jarayoni.

Nima uchun deraza oynalari bug‘ bilan qoplanadi? Ovqat pishirish jarayonida qozon qopqog‘ini ochganda suv tomchilarini ko‘ramiz.

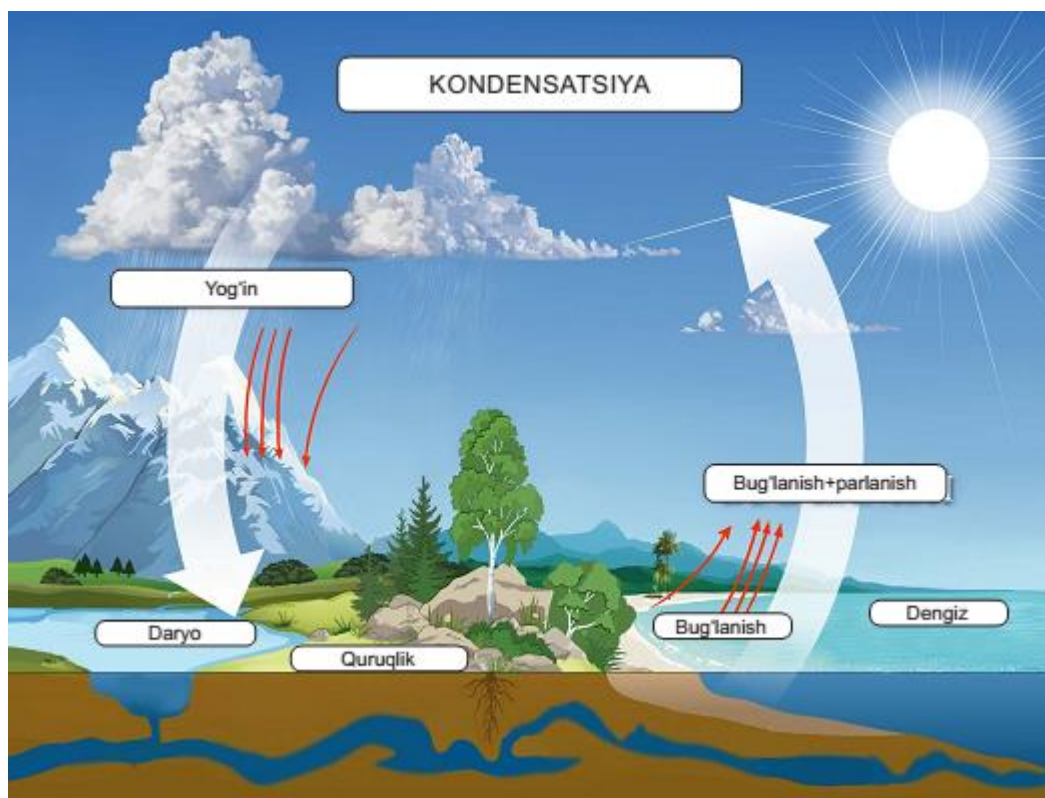
Bu suv tomchilari qanday paydo bo‘ladi?

Kondensatsiya – suv bug‘ining mayda suv tomchilari riga aylanishi.

Yer yuzasidan ko‘tarilgan suv bug‘lari kondensatsiyalanishi natijasida yomg‘ir yog‘adi.

Tabiatda suvning aylanish jarayonida bug‘lanish muhim rol o‘ynaydi. Quyosh ta‘sirida Yer yuzidagi dengiz, ko‘l, daryo va tuproqdagi suv bug‘lanadi hamda havoga ko‘tariladi. Atmosferaning sovishi hisobiga suv bug‘lari mayda suv tomchilariga aylanadi. Bu suv tomchilari bulutlar va yog‘ingarchiliklarni hosil qiladi. Okean suvlarining bug‘lanishi chuchuk suv ishlab chiqarish uchun juda muhim. Yer yuzasining 70 foizdan ortig‘ini okeanlar egallaganligi sababli, ular atmosferadagi asosiy suv manbai hisoblanadi. Okeanlar yuzasidan ko‘tarilgan suv bug‘lari bulutlarga aylanadi. Bu bulutlardan hosil bo‘lgan yog‘inlar Yer yuzasida suv hosil qiladi.

O‘simliklarda suv bug‘lanishini kuzatganmisiz?

O‘simliklar suv bug‘latish orqali tanasini qizib ketishdan himoya qiladi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. Cho‘milib chiqqandan so‘ng sovuq qotamiz. Nima uchun?
2. Nima uchun o‘rilgan o‘t shamol esib turganda tezroq quriydi?

V. O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Mashg‘ulotni yakunlash.: Mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifa: Takrorlash

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__yil

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Zokirjon.com veb-sayti orqali o'zingiz uchun kerakli ma'lumotlarni yuklab oling.

+99890-530-00-68 nomerga telegramdan yozishingiz yoki telegramdan nza4567 izlab telegramga murojaat qilishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi.

Hujjat word variant doc formatda beriladi.

40 listdan iborat biologiya fanidan 6-7-8-sinf iqtidorli o'quvchilarga 34 soatli to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

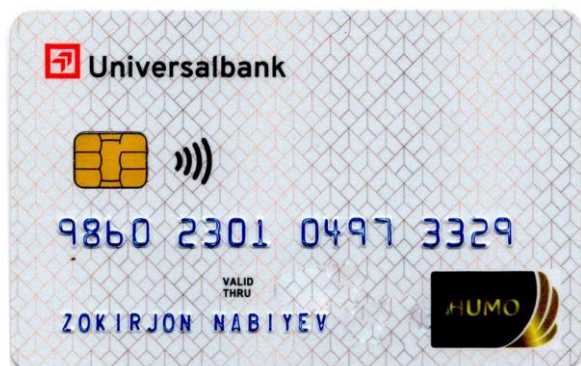

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: HUMO 9860230104973329

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To'liq holda olganingizdan so'ng:

Faqat o'zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet orqali veb-saytlarga joylamang.

Kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.

Bizni hizmatdan foydalanib qulay imkoniyatga ega bo'ling!
Bizda maktablar uchun quyidagi hujjatlar mavjud

- 1. 1-11-Sinflar uchun sinf soati ish reja va konspektlari**
- 2. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan to'garak hujjatlari**
- 3. Sinf rahbar hujjatlari**
- 4. Metodbirlashma hujjatlari**
- 5. Ustama hujjatlari**
- 6. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan konspektlar**
- 7. 1-11-Sinflar uchun Ish rejalar (Taqvim mavzu rejalar)**
- 8. Maktab ish hujjatlari**
- 9. Direktor ish hujjatlari**
- 10. MMIBDO' ish hujjatlari**
- 11. O'IBDO' ish hujjatlari**
- 12. Psixolog hujjatlari**
- 13. Xotin-qizlar qo'mitasi ish hujjatlari**
- 14. Kutubxona mudirasi ish hujjatlari**
- 15. Besh tashabbus hujjatlari**
- 16. Ochiq dars ishlanmalar, taqdimotlar, slaydlar**